VYHODNOCENÍ PŘEDPOKLÁDANÝCH VLIVŮ 1. AKTUALIZACE ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE STŘEDOČESKÉHO KRAJE NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

ČÁST B

VYHODNOCENÍ VLIVŮ NA EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY A PTAČÍ OBLASTI

Srpen 2014

1. AKTUALIZACE
ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE
STŘEDOČESKÉHO KRAJE

Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti,

podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,
v platném znění

Mgr. Ondřej Volf
autorizované osoby pro hodnocení podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.

SRPEN 2014

Předmět hodnocení:	1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje
Zadavatel:	EIA SERVIS s.r.o. U Malše 20, 370 01 České Budějovice
Zpracovatel:	Mgr. Ondřej Volf autorizovaná osoba pro hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění (rozhodnutí č.j. 630/905/05 ze dne 19.5.2005),
Kontakt:	T: 604 322 541 E: volfond@volny.cz

V Prusinách dne 29.srpna 2014

……..

podpis

Ondřej Volf

Obsah

1Úvod....4
2Údaje o koncepci....5
3Evropsky významné lokality a ptačí oblasti....8
3.1Identifikace dotčených ptačích oblastí a evropsky významných lokalit....8
3.2 Popis dotčených evropsky významných lokalit....10
3.3 Předměty ochrany dotčených EVL....12
4Vyhodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti....15
4.1Vyhodnocení úplnosti podkladů....15
4.2Vyhodnocení vlivů koncepce....15
4.3 Vyhodnocení vlivů navrhovaných změn – koridoru dálnice D3 a koridoru Václavické spojky....16
4.3Vyhodnocení možných kumulativních a synergických vlivů....20
4.4Vyhodnocení přeshraničních vlivů....22
4.5Opatření ke zmírnění vlivů....23
5Závěr....24
6Seznam literatury a použitých podkladů....25
Použité zkratky....26

1 Úvod

Zásady územního rozvoje Středočeského kraje (ZÚR SK) byly jako koncepce ve smyslu ustanovení § 10i zákona č.100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí, hodnoceny z hlediska vlivu na evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO) v roce 2009 (Chvojková, Volf 2009). Závěrem tohoto hodnocení bylo konstatování, že koncepce ZÚR SK nemá významný negativní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti.

V současnosti je připravena 1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje (AZÚR SK). Tato aktualizace vznikla na základě návrhu oprávněného investora dle §42 odst. 6 stavebního zákona a jejím hlavním předmětem je zařazení koridoru označeného „Koridor dálnice D3, úsek Jesenice – hranice kraje“ a s tím souvisejícího koridoru označeného „Koridor silnice II/112 úsek Benešov – Václavice, silniční napojení na D3“, který představuje silniční napojení Benešova na D3, tzv. Václavickou spojku.

Cílem předloženého hodnocení je posoudit vliv 1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje na předměty ochrany a celistvost dotčených evropsky významných lokalit (EVL) a ptačích oblastí (PO), tedy zjistit, zda mají záměry nově zařazené do původní koncepce významně negativní vliv podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Předložené hodnocení neposuzuje záměry obsažené v původní ZÚR SK, hodnotí pouze změnu, ke které dochází v důsledku aktualizace.

Hodnocena je koncepce „1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje“ ve verzi ze srpna 2014, jejímž autorem je Ing. arch. Vlasta Poláčková - Urbanistický atelier UP24, ve spolupráci s firmou Hydrosoft Veleslavín, spol. s r.o. Hodnocení je zpracováno na základě objednávky firmy EIA SERVIS, s.r.o., která je pověřena vyhodnocením vlivu koncepce na udržitelný rozvoj území.

2 Údaje o koncepci

Základní údaje

Název územně plánovací dokumentace:

1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje

Pořizovatel: Krajský úřad Středočeského kraje

Zhotovitel: Ing. arch. Vlasta Poláčková – Urbanistický atelier UP24
ve spolupráci s
Hydrosoftem Veleslavín, spol. r. o.

Varianty řešení: AZÚR SK je zpracována v jedné variantě

AZÚR SK je zpracována v textové a grafické části.

Obsah koncepce

Předmětem hodnocené koncepce jsou dva koridory a to „Koridor dálnice D3 úsek Jesenice – hranice kraje“ (dále též jen koridor dálnice D3) a „Koridor silnice II/112 úsek Benešov – Václavice, silniční napojení na D3“ (dále též jen koridor Václavické spojky).

Koridor dálnice D3

Koridor dálnice D3 je navržen v jedné variantě. Koridor má proměnlivou šíři od 290 do 690 m. Délka koridoru je cca 67,8 km a předpokládá se vymezení 12 mimoúrovňových křižovatek (MÚK).

Koridor dálnice D3 začíná napojením na silniční okruh u obce Jesenice. Pokračuje jižním směrem k obci Libeř. Obec Libeř obchází koridor dálnice D3 po západním okraji, východně Záhořan překračuje Záhořanský potok. V dalším průběhu směřuje koridor jižním směrem až ke křížení se sil. II/104. Následuje úsek, kde zhruba sleduje a několikrát křižuje stávající sil. III/1044 Jílové - Luka pod Medníkem. Obec Luka pod Medníkem míjí po východním okraji a směřuje jihovýchodním směrem k obci Hostěradice, kterou míjí po západním okraji. V dalším průběhu trasa prochází rozsáhlým lesním komplexem směrem na Netvořice. Před obcí Netvořice kříží sil. II/105. V dalším průběhu je trasa dálnice vedena severně od obce Netvořice až ke křížení se stávající sil. III/1057. Trasa koridoru dálnice D3 je dále vedena mezi obcí Dunávice a Dunávickým rybníkem. Východně obce Chrášťany je navrženo napojení Václavické spojky. Za obcí Chrášťany se koridor D3 stáčí k jihu.

Koridor dálnice pokračuje na jih převážně po zemědělských pozemcích. Západně od obce Tisem kříží přeložku silnice II/114. Dále se koridor mírně stáří jihozápadně, obec Maršovice obchází západně. Severozápadně od Maršovic kříží silnici III/11447. Koridor dále pokračuje na jih střídavě po zemědělských a lesních pozemcích. Západně od obce Voračice kříží koridor

silnici I/18. Koridor dálnice v dalším úseku prochází zalesněným komplexem Klokočov. Dále je koridor veden přes hluboké údolí silnice III/12145 mezi obcemi Bučovice a Křenovice a potoka Mastník. Koridor dále pokračuje na jih, východně od obce Dědkov, kde kříží silnici III/12138. Na západ od Heřmaniček prochází dálnice převážně lesním porostem až k obci Loudilka, kde křižuje silnici II/121. Koridor pokračuje částečně v souběhu s tratí ČD. Severovýchodně od obce Mezno se dálnice napojuje na již zprovozněný úsek dálnice D3.

Koridor Václavické spojky

Pro napojení Benešova na západní koridor dálnice D3 je navrhován cca 6 km dlouhý koridor Václavické spojky vedoucí od Chrášťan/Václavic na severní okraj Benešova.

Koridor Václavické spojky je trasován po správních územích obcí Václavice, Chlístov, Týnec nad Sázavou a města Benešov. Navrhovaný koridor je veden většinou po zemědělsky obdělávaných plochách s nevelkými nesouvislými a rozptýlenými lesními plochami. Koridor kříží dva potoky – Janovický s typickou nivní loukou v záplavovém území a Konopišťský potok, jehož niva je převážně zalesněna.

Vedení koridorů dálnice D3 a Václavické spojky je graficky znázorněno na obrázku 1.

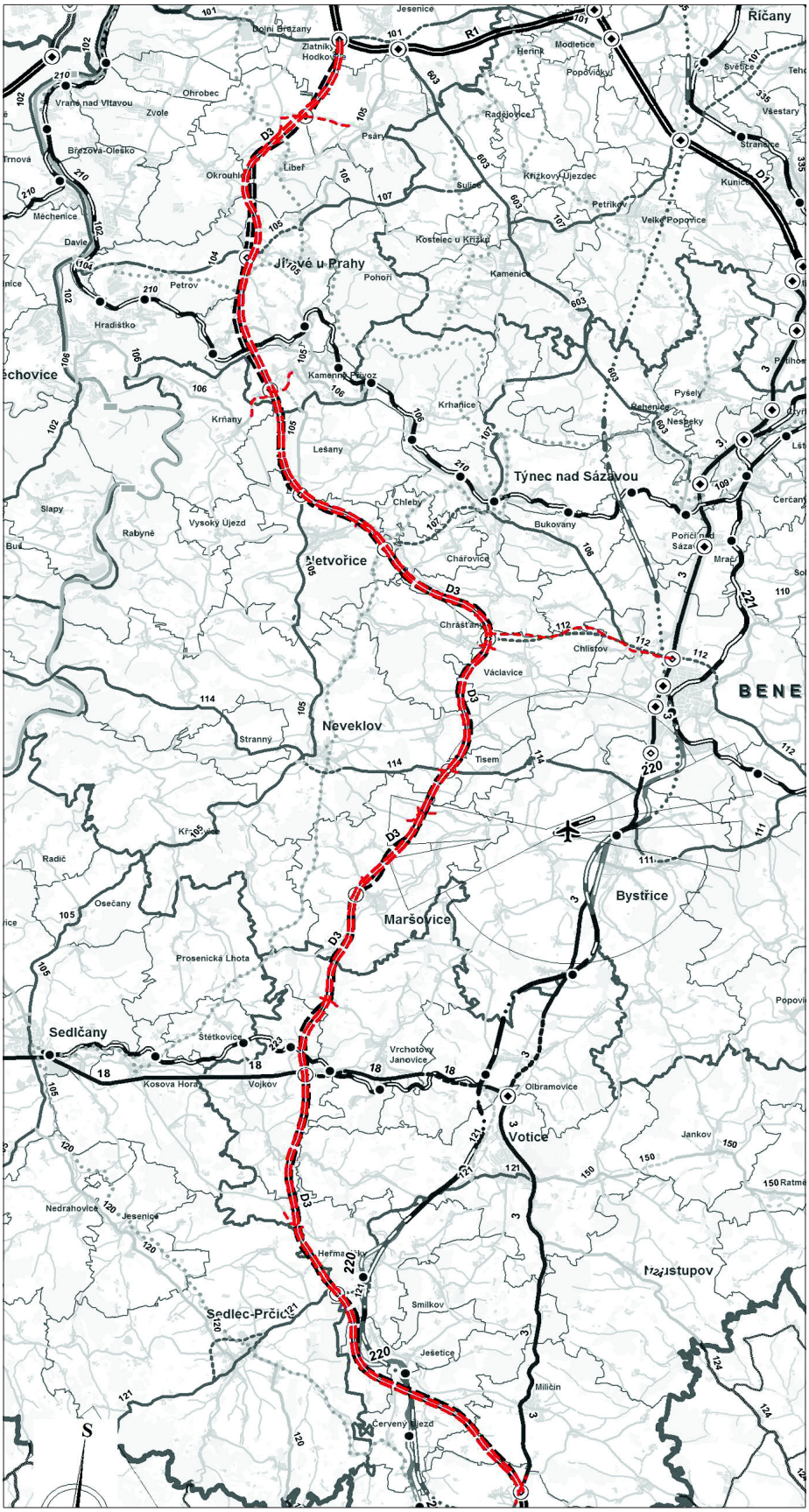

Obr. 1 Vedení koridoru dálnice D3 a koridoru Václavické spojky (červeně)

3 Evropsky významné lokality a ptačí oblasti

Evropsky významné lokality (EVL) se vyhlašují na základě směrnice o stanovištích a v ČR požívají smluvní ochranu nebo jsou chráněny jako zvláště chráněná území. EVL se vyhlašují pro typy přírodních stanovišť v zájmu Společenství a pro druhy živočichů a rostlin v zájmu Společenství, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních oblastí ochrany. EVL jsou obsaženy v tzv. národním seznamu evropsky významných lokalit podle Nařízení vlády 132/2005 Sb. Tyto EVL patří mezi evropsky významné lokality, které byly zařazeny do evropského seznamu na základě Rozhodnutí Komise ze dne 13. listopadu 2007, kterým se přijímá seznam lokalit významných pro Společenství v kontinentální biogeografické oblasti podle směrnice Rady 92/43/EHS (2008/26/ES), viz sdělení MŽP č. 81/2008 Sb., ze dne 22. února 2008.

5. 10. 2009 schválila vláda usnesením č. 1247 návrh nařízení vlády, jež změnilo nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanovil národní seznam evropsky významných lokalit, ve znění nařízení vlády č. 301/2007 Sb. Národní seznam EVL se navýšil o 234 nových lokalit, u 25 lokalit došlo k jejich rozšíření, 172 lokalit se změnilo (např. změna kategorie zvláště chráněného území, doplnění nového předmětu ochrany) a 21 lokalit bylo z důvodu zániku předmětu ochrany vyřazeno.

Zatím nejnovější nařízení vlády týkající se Evropsky významných lokalit bylo vládou ČR schváleno v srpnu 2013 (NV č. 318/2013). Hlavním důvodem k přijetí nového nařízení byla potřeba upravit vhodné formy ochrany pro jednotlivé evropsky významné lokality nebo jejich části v návaznosti na novelizaci zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění z roku 2009. Zároveň tímto nařízením bylo z národního seznamu vyřazeno 7 EVL, jejichž zrušení bylo schváleno Evropskou komisí v březnu 2011

Ptačí oblasti se vyhlašují na základě směrnice o ptácích. Vyhlašují se pro druhy ptáků, uvedené v Příloze I směrnice o ptácích. Tyto druhy musí být předmětem zvláštních opatření, týkajících se ochrany jejich stanovišť, s cílem zajistit přežití těchto druhů a rozmnožování v jejich areálu rozšíření. Ptačí oblasti jsou v ČR novou kategorií chráněného území a jsou zřizovány nařízeními vlády. Celkem bylo na území ČR vyhlášeno 41 ptačích oblastí.

3.1 Identifikace dotčených ptačích oblastí a evropsky významných lokalit

Pro hodnocení dle §45i zákona jsou evropsky významné lokality a ptačí oblasti vyhodnoceny jako dotčené, pokud:

- jsou v přímém územním střetu se záměry obsaženými v koncepci

- jsou ovlivněny v souvislosti s výstupy záměrů obsaženými v koncepci – složkové přenosy (ovzduší, voda, hluk)
- jsou ovlivněny v souvislosti se stavbou (rušení).

Jako dotčené EVL nebo PO byly identifikovány všechny lokality, které může ovlivnit umístění koridoru dálnice D3 a Václavické spojky.

Koridor dálnice D3 kříží mezi obcemi Luka pod Medníkem a Hostěradice údolí Sázavy. Koryto řeky je vymezeno jako **EVL Dolní Sázava**. Tato EVL byla identifikována jako **dotčená** posuzovanou koncepcí.

Mezi obcemi Bezmíř a Minartice u Vrchotových Janovic je k ochraně populace kuňky ohnivé *Bombina bombina* vymezena **EVL Minartice**. Koridor dálnice D3 je veden ve vzdálenosti cca 100m od hranic této EVL. Vzhledem k ekologickým nárokům druhu, který je zde předmětem ochrany (migrace na zimoviště, jarní migrace,...), byla EVL Minartice označena jako **dotčená** posuzovanou koncepcí.

Pro stejný druh obojživelníka (kuňka ohnivá) je ve vzdálenosti asi 3400m od koridoru dálnice D3 vymezena **EVL Slavkov**. Tato lokalita vzhledem ke vzdálenosti a obvyklé délce migrace (řádově stovky m) druhu **nebude** posuzovanou koncepcí **dotčena**.

Ve vzdálenosti cca 800m od koridoru dálnice D3 leží **EVL Třeštibok**, která je vyhlášena k ochraně populace přástevníka kostivalového *Callimorpha quadripunctaria*. Vzhledem k nepravděpodobné migraci a rozdílu biotopových nároků druhu a biotopů v krajině ovlivněné záměrem v koridoru dálnice D3 **lze ovlivnění** koncepcí **vyloučit**. Pro stejný druh (přástevník kostivalový) je vymezena ve vzdálenosti cca 3100m od koridoru dálnice D3 **EVL Břežanské údolí**. Ovlivnění předmětu ochrany **lze** z důvodů stejných jako pro EVL Třeštibok **vyloučit**.

Pro řadu typů evropských stanovišť, spojených zejména s říčním fenoménem, jsou vymezeny **EVL Zvolská homole** (cca 4,5km od koridoru dálnice D3) a EVL **V hladomoří** (cca 4,2 km). EVL V hladomoří je vyhlášena také pro populaci přástevníka kostivalového. Vzhledem ke vzdálenosti a předpokládaným vlivům dálnice D3 bylo ovlivnění koridorem dálnice D3 **vyloučeno**.

Ve vzdálenosti cca 2,7 km od koridoru dálnice D3 je vyhlášena **EVL Vysoký Újezd – kostel**, ve vzdálenosti asi 2,8 km od koridoru **EVL Týnecká rotunda** – obě jako významné letní kolonie netopýra velkého. Vzhledem k vzdálenosti kolonií od plánované trasy dálnice D3 **nebyly** tyto EVL identifikovány jako **dotčené**.

Ovlivnění jiných EVL/PO v důsledku realizace AZÚR SK se nepředpokládá.

3.2 Popis dotčených evropsky významných lokalit

Název:	**Evropsky významná lokalita Dolní Sázava**
Kód lokality:	CZ 0213068
Rozloha:	398 ha

Lokalita je vymezena na dolním toku Sázavy mezi ústím Blanice do Sázavy a ústím Sázavy do Vltavy, včetně jejích náhonů. Řeka zde protéká Benešovskou pahorkatinou, která tvoří SZ okraj Středočeské pahorkatiny, na východě zasahuje území do Vlašimské pahorkatiny. Středně velká řeka teče většinou v hluboce zaříznutém údolí a je jen málo regulovaná. Tok je poznamenán větším množstvím jezů. Řeka se vyznačuje diverzitou mikrohabitatů, dochází zde k střídání proudných úseků s kamenitým a štěrkovým dnem a delších pomalu proudících úseků v nadjezí.

Složení ichthyofauny je relativně přirozené, odpovídá parmovému a cejnovému pásmu, některé druhy jsou dosazeny sportovními rybáři.

V řece žijí populace vzácných druhů mlžů jako je škeble plochá *Pseudanodonta complanata* a okružanka říční *Sphaerium rivicola*, velcí mlži jsou hostiteli nejmladších stádií hořavky duhové.

Koridor dálnice D3 křižuje údolí Sázavy v úseku mezi obcemi Luka pod Medníkem a Hostěradice (obr. 2).

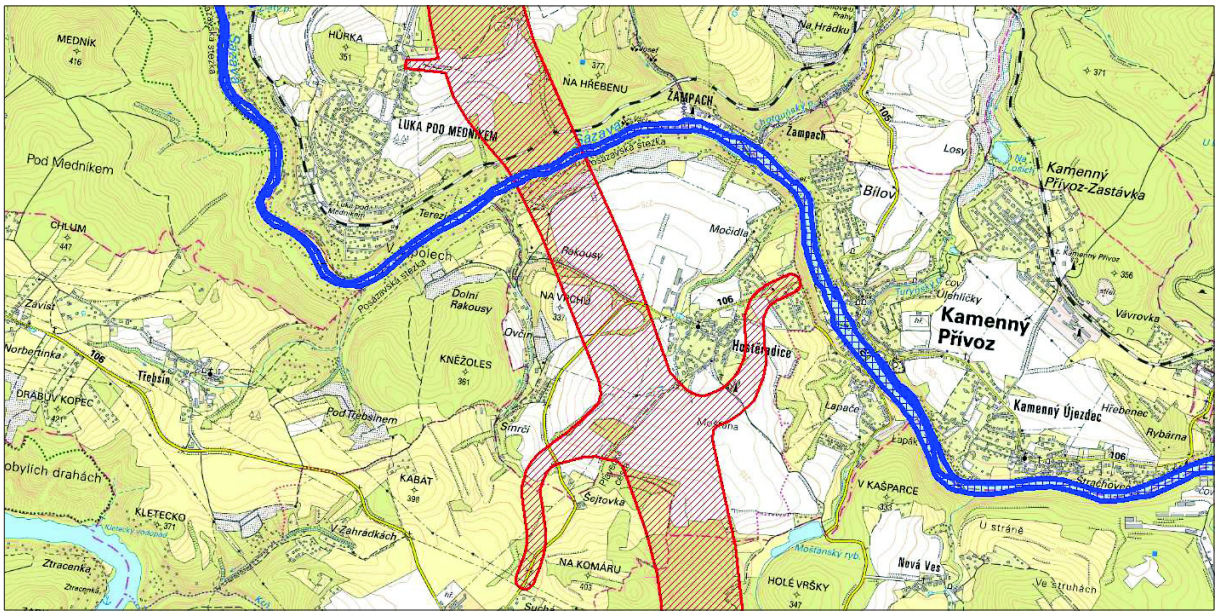

Obr. 2 Křížení koridoru dálnice D3 (červeně) a EVL Dolní Sázava (modře)

Předpokládá se přemostění hlubokého údolí dlouhým mostem. Předmětem ochrany EVL Dolní Sázava jsou populace dvou živočišných druhů: **hořavky duhové** *Rhodeus sericeus amarus* a **velevruba tupého** *Unio crassus*. Oba druhy jsou způsobem života vázáni na vodní

prostředí, přičemž nelze vyloučit ovlivnění kvality vody v důsledku stavby nebo havárie. Hořavka duhová a velevrub tupý byly identifikovány jako druhy dotčené posuzovanou koncepcí.

Název:	**Evropsky významná lokalita Minartice**
Kód lokality:	CZ0213047
Rozloha:	2,75 ha

Menší, téměř zcela zazemněný rybník s mokřadem v pramenné oblasti Nového potoka, jihovýchodně od obce Minartice, asi 3 km západně od Vrchotových Janovic. Rybník leží v mírně zvlněné krajině Středního Povltaví, v Benešovské pahorkatině v nadmořské výšce cca 490m (obr. 3).

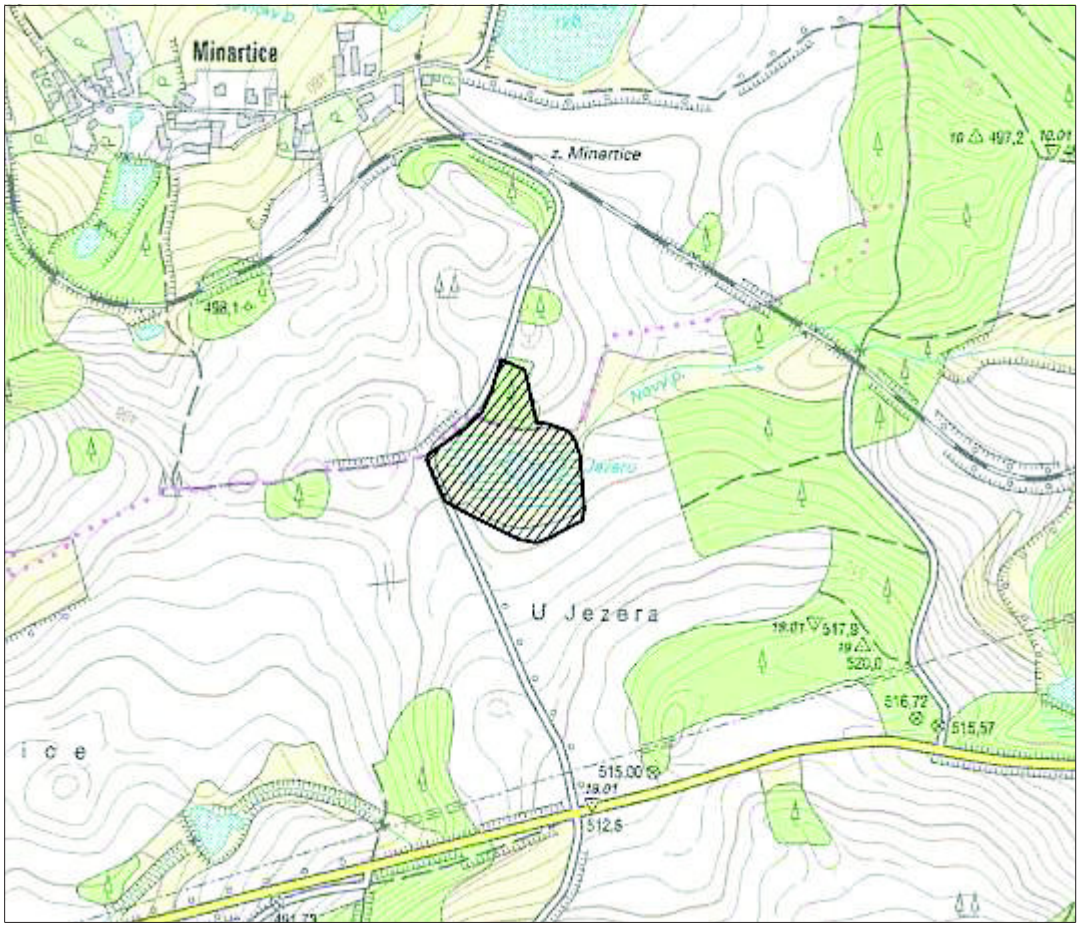

Obr. 3 Mapa EVL Minartice (podle Přílohy č.86 k nařízení vlády č. 318/2013 Sb.

Rybník nemá přímý přítok, je sycen srážkami a pramenem v mělké kotlině. Také z toho důvodu v současnosti hladina silně kolísá a v některá období je nádrž téměř bez vody. Většinu plochy pokrývají porosty orobince širolistého a dalších vodních rostlin.

Do EVL je zahrnut pouze rybník a litorální porosty. Okolí rybníka tvoří mozaika polí, luk a menších lesů.

EVL Minartice chrání populaci **kuňky ohnivé** *Bombina bombina*, která patřila na začátku tisíciletí k nejvýznamnějším ve středních Čechách.

3.3 Předměty ochrany dotčených EVL

Velevrub tupý *Unio crassus*

Celkový areál jeho rozšíření je omezen na Evropu. V České republice tento kdysi nejhojnější velevrub na většině území vyhynul. V současné době u nás existují perspektivní populace pouze v omezených úsecích několika toků: Javorka, Lukavecký potok, Lužnice a Nežárka, Sázava, Klíčava, Odra, Vlašimská Blanice, Kyjovka, Dyje, Velička, Ohře.

Sázava představuje jednu z nejrozsáhlejších lokalit velevruba tupého *Unio crassus* v ČR.

Velevrub osidluje přirozené nebo přírodě blízké toky řek s poměrně nízkým znečištěním vody a vhodným substrátem dna, kde se střídají regulované úseky s úseky přirozeného charakteru. Podmínkou výskytu velevruba je bohaté zarybnění, které umožňuje jeho rozmnožování. Jeho pohlaví jsou oddělená, v létě samice vypouští do vody velké množství larev (glochidií). Larvy žijí určitou část života poloparazitickým způsobem na žábrách ryb. V našich podmínkách jsou hostiteli larev perlín ostrobřichý *Scardinius erythrophthalmus*, jelec tloušť *Leuciscus cephalus*, ježdík obecný *Gymnocephalus cernuus*, střevle potoční *Phoxinus phoxinus* a vranka obecná *Cottus gobio*.

Tento zástupce velkých vodních mlžů se živí filtrací vodního planktonu. Velevrub tupý se dožívá 10 až 15 let, v méně úživných (oligotrofních) tocích však může žít až 50 let.

<u>Hlavní příčiny ohrožení velevruba tupého:</u>

- znečištění vody – přesný vliv tohoto faktoru je předmětem řady studií, bylo prokázáno, že např. dusičnany ovlivňují především rozmnožovací schopnosti živočicha.
- technické úpravy toků – k vývoji dospělců je nezbytná přítomnost dostatečně velkých úseků toku s přirozenou strukturou dna a břehů zajišťující diverzitu mikrohabitatů. Důležitá je především existence štěrkových lavic s různou zrnitostí, kde probíhá postlarvální vývoj jedinců. Zpevňováním dna a břehů je zasažen klíčový segment biotopu druhu, při provádění prací jsou jedinci přímo likvidováni.
- existence migračních bariér – tento faktor zasahuje především hostitele larválních stádií – ryby. Jednotlivé části populace velevruba obývající tok jsou tak rozděleny a je omezena jejich vnitrodruhová komunikace.

Druh se vyskytuje roztroušeně po celé délce toku EVL. Z důvodu potenciálního ohrožení znečištěním vody způsobeném výstavbou dálničního mostu nebo případnou havárií v době výstavby nebo provozu byl tento druh identifikován jako **dotčený**.

Hořavka duhová *Rhodeus sericeus amarus*

Kromě ostrovů a poloostrovů se v Evropě vyskytuje v širokém areálu od Francie až po Dálný východ po Ural a na sever od Alp a jihovýchod od jugoslávského Krasu a Dinárského pohoří, chybí ve Skandinávii a na Pyrenejském poloostrově. Výskyt na našem území je spíše ostrůvkovitý, ale zasahuje do všech hlavních povodí (Labe, Odra, Morava).

Hořavka duhová je vázána na stojaté či pomalu proudící vody, jako jsou rybníky, mrtvá ramena, zátoky řek a zavodňovací kanály. Zde se vyskytuje i ve velkých počtech.

Zdržuje se v hejnech, za potravu jí slouží zelené a vláknité řasy, rozsivky a rostlinný detrit. Podmínkou jejího výskytu je přítomnost vodních mlžů, jimž klade jikry do žaberní dutiny. Může měřit až 10 centimetrů, dožívá se maximálně pěti let.

Hořavka duhová je ohrožována poškozením vodního prostředí (odvodňování, vysušování, znečištění), dále vzhledem k úzké vazbě na velké mlže nedostatkem možností rozmnožování při úbytku hostitelů.

Nadjezí Sázavy u Týnce nad Sázavou (ř.km 16,9-20,9) obývá početná populace tohoto druhu a lze očekávat, že jeho výskyt jinde v toku Sázavy je velmi roztroušený až vzácný.

Vzhledem k možnému znečištění vody způsobeném výstavbou dálničního mostu nebo případnou havárií v době výstavby nebo provozu byl tento druh identifikován jako **dotčený** posuzovanou koncepcí.

Kuňka ohnivá *Bombina bombina*

Česká republika tvoří západní hranici areálu kuňky ohnivé, který se rozkládá od východní části Německa až po Ural, od jihu Švédska až po sever Řecka. ČR leží v kontaktu s areálem kuňky žlutobřiché, oba druhy zde vytváří zhruba 5 až 10 km širokou hybridní zónu. V minulosti v ČR patřila kuňka ohnivá k široce rozšířeným druhům, chyběla pouze v místech výskytu kuňky žlutobřiché – v jihozápadních Čechách a v Karpatech.

Tato žába je úzce vázaná na vodní prostředí – obývá přirozené i umělé vodní nádrže s bohatou, hustou vegetací. Dává přednost osluněným, mělkým partiím trvalých i periodických tůní, mrtvých ramen řek, rybníků i zatopených dolů. Osidluje spíše nižší polohy, u nás byla zastižena v nadmořských výškách od 150 do 730 m.

Vyhledává především extenzivně obhospodařované či neobhospodařované rybníky, které jsou bohaté na její hlavní potravu – komáří a pakomáří larvy. Z vajíček se zhruba po jednom

týdnu líhnou larvy (pulci) živící se řasami a organickými zbytky. Přibližně po 8–10 týdnech se pulci proměňují v žabky, které se zdržují rovněž ve vodě a žijí podobným způsobem jako dospělí jedinci. Mladí jedinci po deštích často vyhledávají nové lokality. Koncem léta žáby vodu opouštějí a migrují k zimním úkrytům. Zimují v puklinách skal, opuštěných norách hlodavců, pod návějemi listí, v ruinách, ve sklepích atp., většina populace do 250 m od vody, ojediněle do 800 m. Kuňka ohnivá je výrazná hlasovými projevy samců, které se podobají melancholickému houkání a ozývají se v době rozmnožování přes den, nejvíce pak za soumraku a v noci. Je teritoriální, rozmnožuje se od dubna do srpna podle množství srážek i několikrát do roka.

Od 50. let 20.století dochází u nás až k 50% úbytku početnosti populací a rozlohy ploch s výskytem druhu. Důvodem ohrožení kuňky ohnivé je především úbytek biotopu v důsledku změn ve využívání krajiny. Jedná se zejména o intenzifikaci zemědělství, meliorace a nevhodné způsoby rybářského hospodaření. Ochrana kuňky ohnivé zahrnuje především zachování pestré krajinné mozaiky s lesy, loukami a hlavně reprodukčním prostředím – mělkými vodními nádržemi s bohatou vodní vegetací v otevřených prostorech umožňujících oslunění.

Kuňka ohnivá, stejně jako další druhy obojživelníků, funguje s tzv metapopulační dynamikou. Jednotlivé subpopulace podléhají poměrně razantním změnám v čase. Pokud tento proces probíhá v oblasti, kde se nachází dostatek dalších subpopulací v různých stádiich, celá populace je víceméně stabilní. Oblast Neveklovska vymezená přibližně tokem Vltavy, stávající silnicí I/3 a silnicí II/18, patří z hlediska ochrany kuňky ohnivé mezi mimořádně významné oblasti v rámci celé ČR. Dosud se zde nachází dostatek vodních ploch vhodných k jejímu rozmnožování a krajina se vyznačuje vyváženou mozaikou různých stanovišť. Stav populace v EVL Minartice je do značné míry závislý na zachování výše zmíněných podmínek v širším okolí EVL.

Zatímco v době vymezování soustavy Natura 2000 v ČR tj. na začátku 21. století byla početnost populace kuňky ohnivé v EVL Minartice odhadována na řádově tisíce jedinců, v současnosti došlo vlivem souhry negativních jevů k výraznému poklesu na max. desítky jedinců. Tento stav je značně odvislý od aktuálního rybářského hospodaření, pokud dojde k nastolení příhodných podmínek lze předpokládat díky dostatku okolních zdrojových subpopulací rychlý návrat k původní vysoké početnosti.

4 Vyhodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

4.1 Vyhodnocení úplnosti podkladů

Pro účely hodnocení byly zadavatelem poskytnuty následující podklady:

- 1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje – textová a grafická část, Ing. arch. Vlasta Poláčková, Urbanistický atelier UP24 ve spolupráci s Hydrosoftem Veleslavín, spol. s r. o. ,Srpen 2014
- 1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje – Vyhodnocení vlivů na životní prostředí podle přílohy stavebního zákona. EIA SERVIS s.r.o. Srpen 2014

Při hodnocení byly dále k dispozici data AOPK ČR z monitoringu dotčených předmětů ochrany a dále návrh Souhrnu doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Minartice (AOPK ČR, 2012).

Proběhly konzultace s odborníky na dotčené předměty ochrany (Mgr. Ondřej Simon – Výzkumný ústav vodohospodářský TGM, Mgr. David Fischer – Hornické muzeum Příbram).

13. 6. 2016 proběhla terénní návštěva dotčených evropsky významných lokalit.

Pro provedení tohoto hodnocení byly tyto podklady shledány jako dostatečné.

4.2 Vyhodnocení vlivů koncepce

Hodnoceny byly jednotlivé části koncepce podle následující stupnice významnosti vlivů.

Tabulka 1: Významnost vlivů

Hodnota	Termín	Popis
-2	Významně negativní vliv	**Negativní vliv dle odst. 9 § 45i ZOPK** **Vylučuje schválení koncepce (resp. koncepci je možné schválit pouze v určených případech dle odst. 9 a 10 § 45i ZOPK)** Významný rušivý až likvidační vliv na stanoviště či populaci druhu nebo její podstatnou část; významné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Vyplývá ze zadání koncepce, nelze jej eliminovat.
-1	Mírně negativní vliv*	Omezený/mírný/nevýznamný negativní vliv **Nevylučuje schválení koncepce.** Mírný rušivý vliv na stanoviště či populaci druhu; mírné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, okrajový zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Je možné jej vyloučit navrženými zmírňujícími opatřeními.
0	Nulový vliv	Plocha, koridor (v koncepci) nemá žádný prokazatelný vliv.
+	Pozitivní vliv	Plocha, koridor (v koncepci) má pozitivní vliv.

* Pozn.: Pro plochy a koridory označené „-1*“ je významně negativní vliv vyloučen podmínkou pro územní plánování zahrnutou do ZÚR („eliminovat významně negativní vlivy“).V rámci plochy nebo koridoru je možné realizovat záměr bez významně negativních vlivů.

4.3 Vyhodnocení vlivů navrhovaných změn – koridoru dálnice D3 a koridoru Václavické spojky

Vlivy na EVL Dolní Sázava

Byla posouzena navrhovaná trasa vedení koridoru dálnice D3 z hlediska potenciálního ovlivnění biotopu obou dotčených předmětů ochrany EVL Dolní Sázava – velevruba tupého i hořavky duhové. Níže jsou tučně zvýrazněny vlivy, které mohou při realizaci záměru v tomto koridoru tedy dálnice D3 předměty ochrany reálně ovlivnit.

Stavba:

- **zábor ploch pro zařízení staveniště a jeho provoz –** pokud by bylo zasahováno do koryta Sázavy
- **zemní práce, doprava –** pokud by bylo zasahováno do koryta Sázavy
- znečištění ovzduší výfukovými plyny a prachem
- **odpadní vody** – mohou ovlivnit biotop dotčených předmětů ochrany
- poškozování vegetace
- stavební odpady
- hluk stavebních strojů a dopravních prostředků
- zavlékání nepůvodních druhů

Provoz:

- **odpadní vody** – stavba i provoz záměru mohou ovlivnit biotop dotčených předmětů ochrany vnosem znečisťujících látek do řeky Sázavy
- **odpady** – mohou ovlivnit biotop dotčených předmětů ochrany
- hluk
- rušení

Riziko havárie

V případě havarijních situací během výstavby nebo po ní nelze vyloučit negativní ovlivnění recipientu a následně prostředí toku Sázavy.

Stavba i provoz plánovaného záměru – dálnice D3 – mohou ovlivnit biotop dotčených předmětů ochrany zejména vnosem znečištěných vod do řeky Sázavy, případně zásahem do koryta řeky.

Vyhodnocení vlivů na EVL Dolní Sázava

Zábor ploch pro zařízení staveniště a jeho provoz, zemní práce, doprava

Ve fázi výběru vedení koridoru tedy ve fázi na úrovni vyšší územně plánovací dokumentace ZÚR nelze vyloučit, že při výstavbě dálnice ve formě přemostění údolí Sázavy, dojde k zásahu do koryta řeky. Došlo by tak k maloplošnému záboru biotopu obou druhů, jež jsou předmětem ochrany EVL.

Intenzita vlivu: vzhledem k rozloze celé EVL a nabídce vhodných biotopů je tento potenciální vliv hodnocen jako **mírný**. Jsou navržena opatření, která mohou ovlivnění výrazně minimalizovat.

Odpadní vody

Fáze výstavby

Během standardního (bez havarijních situací) průběhu výstavby lze předpokládat možné znečištění ve formě výplachů z výstavby mostu nebo příjezdových komunikací, případně drobné úkapy ze strojů a mechanizace.

Provoz

Stejně tak ve fázi provozu je nutné počítat se znečištěním recipientu z tělesa komunikace.

Intenzita vlivu: Vzhledem ke stávajícímu celkovému znečištění toku, velikosti povodí a množství sídel byl vliv možného znečištění v důsledku výstavby a provozu dálnice na hořavku duhovou i velevruba tupého vyhodnocen jako **mírně negativní**. Ve fázi přípravy projektu je nutné zajistit technické podmínky výstavby tak, aby riziko znečištění vodního prostředí bylo minimalizováno (viz kap.4.5).

Havarijní situace

V průběhu výstavby a provozu dálnice nelze vyloučit riziko havárie, která ovlivní vodní prostředí toku.

Intenzita vlivu: Riziko havárie lze předpokládat výrazně vyšší v době výstavby než v době provozu. Křížení dálničního tělesa s hlavním tokem Sázavy nebo jejích přítoků v úseku, kde je vymezena EVL Dolní Sázava existuje několik. Vodní prostředí Sázavy přitom nebylo dosud ohroženo havárií na dálničním tělese. V případě uvažovaných havarijních situací v době provozu dálnice lze navíc předpokládat úniky znečišťujících látek spíše menšího rozsahu, které lze likvidovat nebo omezit technickými opatřeními. Riziko ovlivnění biotopu hořavky duhové a velevruba tupého v důsledku havarijní situace bylo vyhodnoceno nízké a vliv havarijního znečištění vod hodnocen jako **mírně negativní**.

Souhrnné vyhodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany EVL Dolní Sázava je uvedeno v tabulce 2.

Tab. 2 Vyhodnocení významnosti vlivů koridoru dálnice D3 na EVL Dolní Sázava

Vliv záměru	**Předmět ochrany**	**Vyhodnocení vlivu**
Zábor ploch pro zařízení staveniště a jeho provoz, zemní práce, doprava	Velevrub tupý *Unio crassus*	**-1**
	Hořavka duhová *Rhodeus sericeus amarus*	
Odpadní vody - znečištění vody	Velevrub tupý *Unio crassus*	**-1**
	Hořavka duhová *Rhodeus sericeus amarus*	
Havárie	Velevrub tupý *Unio crassus*	**-1**
	Hořavka duhová *Rhodeus sericeus amarus*	

Vlivy na EVL Minartice

Byla posouzena navrhovaná trasa vedení koridoru dálnice D3 z hlediska potenciálního ovlivnění biotopu kuňky ohnivé – předmětu ochrany EVL Minartice. Lokalizace koridoru ve vztahu k EVL Minartice uvedená v AZÚR SK znázorňuje obr. 4.

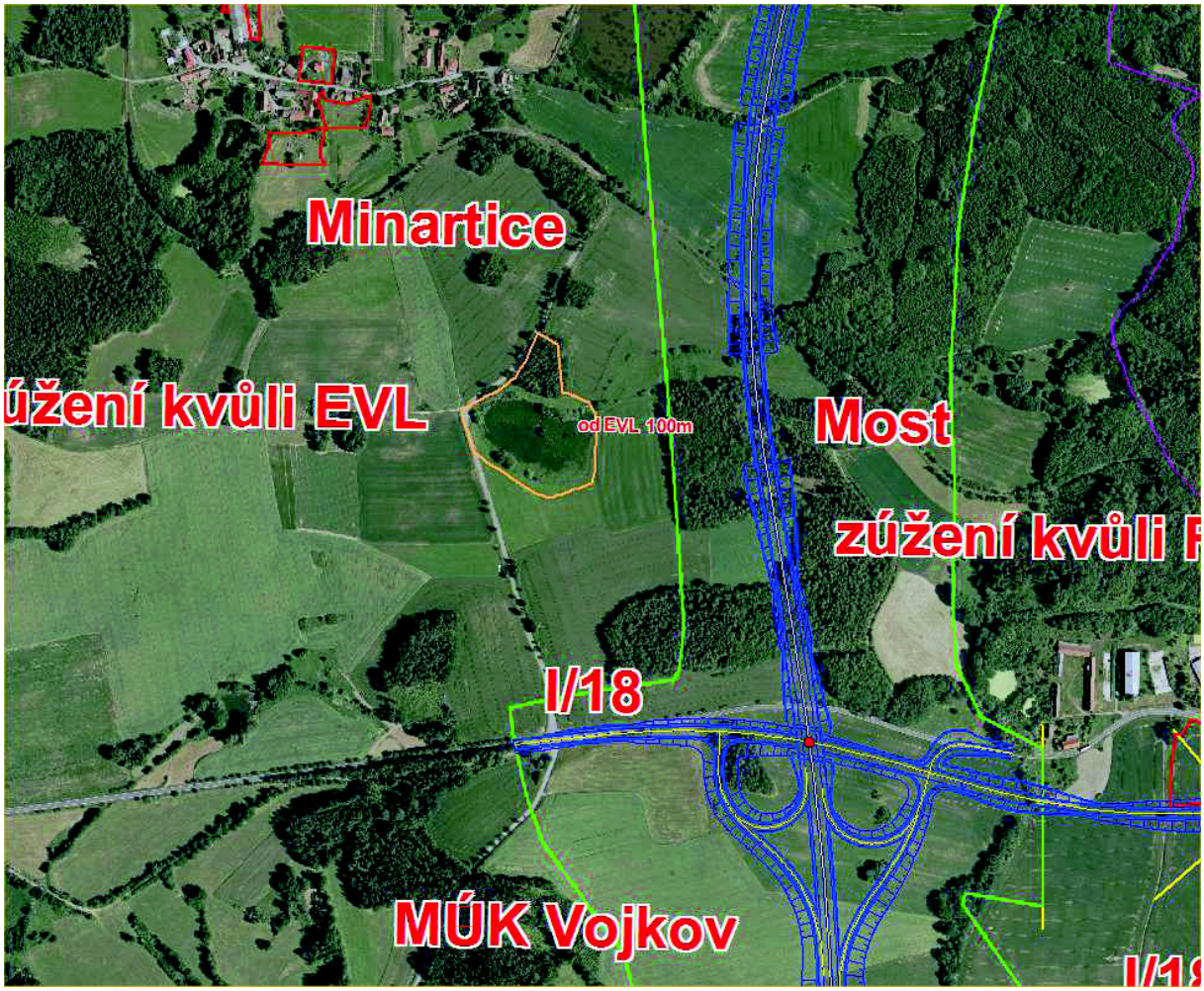

Obr. 4 Vedení koridoru dálnice D3 v blízkosti EVL Minartice (zeleně hranice koridoru, žlutě hranice EVL)

Níže jsou uvedeny vlivy, které mohou při realizaci záměru v tomto koridoru tedy dálnice D3 předmět ochrany potenciálně ovlivnit.

Zábor biotopu

Přímý plošný zásah do území nebo biotopu kuňky ohnivé. Jedná se o období výstavby dálnice, kdy mohou být zasaženy zejména potravní stanoviště nebo migrační trasy, stejně tak ve fázi provozu mohou být např. migrační trasy trvale přerušeny. Působení tohoto faktoru se přitom neomezuje pouze na samotné území EVL, ale té na přilehlé plochy, které jsou též biotopem kuňky ohnivé.

Vyhodnocení vlivu: Vliv záboru biotopu je hodnocen jako **mírně negativní**. K záboru dochází mimo EVL, samotný záměr představuje menší úbytek ploch biotopu než koridor. V okolí EVL zůstane zachována dostatečná nabídka vhodných biotopů i v případě realizace záměru výstavby dálnice D3. Zábor nezasahuje klíčový segment biotopu druhu – prostředí k rozmnožování.

Znečištění/Rušení

Dálnice ve fázi výstavby i provozu bude zdrojem emisí znečišťujících látek a rušení, které mohou ovlivnit vodní prostředí v EVL nebo hlasové teritoriální projevy.

Vyhodnocení vlivu: Vliv znečištění/rušení je hodnocen jako **mírný**. Ovlivnění v důsledku znečištění lze minimalizovat. Vzhledem k adaptačním schopnostem obojživelníků lze očekávat i menší ovlivnění v důsledku hluku.

Ovlivnění migračních možností

Liniová stavba typu dálnice pravděpodobně výrazně omezí možnosti migrace. Z hlediska kuňky ohnivé je přitom migrace klíčovým ekologickým projevem. Vzdálenost koridoru dálnice od prostředí, kde dochází k rozmnožování v EVL přitom odpovídá migrační vzdálenosti kuňky ohnivé při jarním a tahu a tahu na zimoviště.

Vyhodnocení vlivu: Těleso dálnice bude v úseku v blízkosti EVL přerušeno, bude zde řádově desítky metrů dlouhé přemostění. Migrační prostupnost by měla zůstat zachována. Ovlivnění migračních možností je hodnoceno jako **mírné**.

Ovlivnění vodního režimu, změna stanovištních podmínek

Velké stavba typu dálnice spojená s realizací zářezů nebo zemních těles může způsobit změnu hydrologických podmínek v svém širším okolí.

Vyhodnocení vlivu: Vzhledem k morfologii terénu a stávající dotaci nádrže ze srážek a vlastní pramenné oblasti se předpokládá zachování stávajícího vodního režimu lokality. Vliv je hodnocen jako **mírně negativní**.

4.3 Vyhodnocení možných kumulativních a synergických vlivů

Při posuzování záměrů je nutno počítat s kumulací některých vlivů působících již v současnosti v místě záměru, v jeho okolí nebo záměrů, které se v dané lokalitě připravují. Jedná se o záměry uvedené v koncepci, ale také další záměry, a to jak schválené a realizované, tak plánované mimo dokumenty ZÚR SK. Pro zjištění možných záměrů, které

by v kumulaci se záměry obsaženými v AZÚR SK mohly zhoršovat působení negativních vlivů až na úroveň významně negativních, byly dále využity znalosti místní situace autora hodnocení a konzultantů předloženého hodnocení a informační systém EIA dostupný na internetu.

Pro účely hodnocení byly brány v potaz hlavně negativní vlivy zasahující vodní prostředí řeky

Sázavy, rybníka v Minarticích a také vlivy působící na dotčené předměty ochrany.

V celém území probíhá v současnosti řada změn, které ovlivňují kvalitu přírodních složek tedy i biotopu druhů, jež jsou předmětem ochrany obou dotčených lokalit. Jedná se zejména o změny hospodaření, které mohou působit negativně nebo též pozitivně na všechny krajinné složky.

EVL Dolní Sázava

Pro posouzení kumulativních vlivů byla využita databáze připravovaných záměrů na informačním portálu Cenia. Dle Informačního systému EIA je v současnosti připravována řada projektů a potenciálním vlivem na EVL Dolní Sázava (tab 3).

Tab. 3 Záměry, u kterých zodpovědný orgán ochrany přírody nevyloučil potenciální významný vliv na EVL Dolní Sázava

Název	Stav procesu EIA
Dálnice D1, Mirošovice – Kývalka, zkapacitnění	Stanovisko
Chocerady – ČOV a dostavba kanalizace	Nepodléhá dalšímu posuzování
Nespeky – splašková kanalizace	Nepodléhá dalšímu posuzování
Intenzifikace ČOV Mnichovice	Nepodléhá dalšímu posuzování
Město Sázava – protipovodňová opatření	Závěry zjišťovacího řízení

U žádného z uvedených projektů nebyl zjištěn významný negativní vliv na EVL Dolní Sázava. Z jejich přehledu vyplývá, že většina z nich je zaměřena na zlepšení péče o vypouštěné splaškové vody.

K případné kumulaci negativních vlivů na předměty ochrany EVL Dolní Sázava může dojít realizací plošně rozsáhlých záměrů na změnu využití ploch pro trvalé bydlení nebo jiné účely v povodí Sázavy. Aktuálním vlivem jsou snahy o technicky pojatá protipovodňová opatření, která mohou vést ke zkáze některých biotopů a v konečném důsledku nemají na intenzitu důsledku povodní vliv.

Klíčovou roli pro kvalitu vodního prostředí v toku Sázavy hraje **zemědělství**. Velký podíl plochy povodí je zemědělsky obhospodařován. Po útlumu používání hnojiv v 90. letech 20. století je otázkou, kam bude směřovat trend v současnosti. Stejně zásadní je stav celé vodní

sítě tj. pramenišť, mokřadů, vodních ploch a drobných i větších přítoků. Tento složitý systém byl zásadně narušen zejména ve druhé polovině 20. století a jeho obnova je v současnosti velmi pomalá resp. žádná.

Další významným negativně působícím procesem je mohutná plošná výstavba v povodí, ať se jedná o objekty individuálního bydlení, průmyslové závody, skladové haly nebo dopravní infrastrukturu.

V rámci tohoto procesu je posuzovaná změna v území relativně malá a její podíl na změně kvality vody minimální.

EVL Minartice

Nutno konstatovat, že na populaci kuňky ohnivé v EVL v současnosti působí řada negativních faktorů, které mají pravděpodobně mnohem zásadnější vliv než plánovaný záměr dálnice D3. Významnou roli zde hrají následující okruhy lidské činnosti:

- Chov ryb a polodivokých kachen
- Manipulace s vodní hladinou
- Absence hospodaření a údržby
- Depozice odpadu

Pro budoucnost předmětu ochrany v EVL Minartice tak bude klíčová především úprava hospodaření a stabilizace vodní hladiny. Jedná se o technicky relativně snadná opatření, která však mohou mít významné pozitivní efekty.

Záměry obsažené v AZÚR SK nepřinášejí vlivy v rozsahu, které by významně negativně ovlivnily dotčenou EVL, a to ani v kumulaci s dalšími negativními faktory a záměry v území. Nelze konstatovat, že by kumulativní a synergické vlivy posuzované koncepce dosáhly úrovně významně negativního vlivu.

4.4 Vyhodnocení přeshraničních vlivů

Vzhledem k poloze Středočeského kraje a zejména dvou posuzovaných záměrů nedojde k žádným přímým vlivům záměrů obsažených v ZÚR SK, které by měly přeshraniční charakter.

4.5 Opatření ke zmírnění vlivů

Ke zmírnění předpokládaných negativních vlivů lze navrhnout následující opatření:

Umístění přístupových cest a zařízení staveniště

Přístupové cesty a zařízení staveniště nesmí být umisťovány ve vzdálenosti menší než 100 m od hranic EVL Minartice.

Hydrologická studie

V průběhu projektové přípravy dálnice D3 musí být zajištěna hydrologická studie ovlivnění vodních poměrů v EVL Minartice. Provedení projektu musí respektovat zachování hydrologických poměrů této lokality.

Přemostění údolí Sázavy

Přemostění musí být řešeno tak, že nedojde k ovlivnění koryta řeky ani vodního prostředí v řece.

Havarijní plán

Při výstavbě i provozu je nutné zajistit plán zvládnutí havarijních situací, který by zohledňoval ochranu vodního prostředí v obou dotčených EVL.

Biologický dozor

Je třeba požadovat biologický dozor při výstavbě dálnice D3 i Václavické spojky, který bude zajišťovat, aby v průběhu stavby nedošlo k poškození biotopů předmětů ochrany EVL Dolní Sázava a EVL Minartice.

5 Závěr

Závěrem je možné konstatovat, že posuzovaná koncepce **„1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje“ nemá významně negativní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti**.

Byly posouzeny koridory dálnice D3 a Václavické spojky, které jsou předmětem AZÚR SK, a byl konstatován jejich mírný negativní vliv na EVL Dolní Sázava a EVL Minartice. Stejně tak bylo posuzováno kumulativní a synergické působení na dotčené EVL, přičemž bylo konstatováno, že jeho intenzita nedosahuje úrovně významně negativního vlivu.

Byla navržena opatření, která mírně negativní vlivy záměrů obsažených v koncepci dále minimalizují.

6 Seznam literatury a použitých podkladů

V průběhu hodnocení byly využity následující podklady:

- 1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje – textová a grafická část, Ing.arch. Vlasta Poláčková, Urbanistický atelier UP24 ve spolupráci s Hydrosoftem Veleslavín, spol. s r. o. , srpen 2014
- 1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje – Vyhodnocení vlivů na životní prostředí podle přílohy stavebního zákona. EIA SERVIS s.r.o. Září 2014
- Návrh Souhrnu doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Minartice CZ0213047 (AOPK ČR, 2012).
- Zásady územního rozvoje Středočeského kraje, Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Chvojková E., Volf O. Duben 2009

Úplná citace odkazovaných legislativních předpisů:

Nařízení Vlády č. 132/2005 Sb. ze dne 22. prosince 2004, kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit.

Nařízení Vlády č.318/2013 Sb. Ze dne 21.8.2013, o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit

Vyhláška MŽP ČR č. 166/2005 ze dne 15. dubna 2005, kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s vytvářením soustavy NATURA 2000

Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 ze dne 11. června 1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění vyhlášky MŽP č. 105/1997 Sb., vyhlášky MŽP č. 200/1999 Sb., vyhlášky č. 85/2000 Sb., vyhlášky MŽP č.190/2000 Sb., vyhlášky č. 116/2004 Sb., vyhlášky č. 381/2004 Sb., vyhlášky č. 573/2004 Sb., vyhlášky č. 574/2004 Sb. a vyhlášky č. 452/2005 Sb., 395/1992 Sb.

Zákon č. 460/2004 Sb., o ochraně přírody a krajiny - úplné znění zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jak vyplývá ze změn provedených zákonným opatřením Předsednictva České národní rady č. 347/1992 Sb., zákonem č. 289/1995 Sb., nálezem Ústavního soudu České republiky vyhlášeným pod č. 3/1997 Sb., zákonem č. 16/1997 Sb., zákonem č. 123/1998 Sb., zákonem č. 161/1999 Sb., zákonem č. 238/1999 Sb., zákonem č. 132/2000 Sb., zákonem č. 76/2002 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb., zákonem č. 100/2004 Sb., zákonem č. 168/2004 Sb. a zákonem č. 218/2004 Sb., 460/2004 Sb.

Směrnice 79/409/EHS o ptácích, včetně příloh

Směrnice 92/43/EHS o stanovištích, včetně příloh

WWW informační zdroje:

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky - http://www.nature.cz

www.biomonitoring.cz

NATURA 2000 oficiální stránky - http://www.natura2000.cz

http://www.mzp.cz/cz/novela_narodniho_seznamu

Mapový server http://www.mapy.cz_

Mapový server AOPK ČR mapy.nature.cz

Použité zkratky

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

AZÚR SK – 1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje

EVL – evropsky významná lokalita

MŽP – ministerstvo životního prostředí

NV – nařízení vlády

PO – ptačí oblast

ZÚR SK – Zásady územního rozvoje Středočeského kraje

ZOPK – zákon č. 114/1992 SB., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

Foto na úvodní straně: Krajina v okolí Heřmaniček (O. Volf)